

Folkhälsomyndigheten

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
beredskapsenheten@jordbruksverket.se

Handläggare
Mikael Magnusson

Diarienummer
04548-2018

Ert diarienummer
6.9.17-15936/2018

Datum
2018-12-04

Sida
1(4)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över Nationella beredskapsplanen för foder- och livsmedelskedjan

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra.

Folkhälsomyndighetens övergripande synpunkter

Folkhälsomyndigheten bedömer att den nationella beredskapsplanen för foder- och livsmedelskedjan uppfyller det syfte som anges d.v.s. att den översiktligt beskriver ansvariga aktörer och deras roller. Dokumentet är en beskrivning av olika aktörer och grupper och deras uppdrag samt den ansvarsprincip som tillämpas i Sveriges krisberedskapssystem. Det är dock otydligt i vilken mån det är en plan och det är oklart vilka typer av händelser som den ska omfatta. Det är även viktigt att tydliggöra när de typhändelser som beskrivs är epizootier och därmed inte omfattar smittspridning till och mellan människor. Flera av typhändelserna som beskrivs hade behövt utökad information om smittspridning till och mellan människor hade inkluderats.

Folkhälsomyndighetens synpunkter på specifika delar i planen

- 4.1.1 Europeisk krisenhet, sidan 8

Detta avsnitt bör förtydliga vilka samhällsstörningar det handlar om. Begreppet ”europeisk krisenhet” bör också förtydligas.

- 4.2 Folkhälsomyndigheten, sidan 8

Följande text ska ersätta befintlig text:

”Folkhälsomyndigheten ska verka för god folkhälsa, följa hälsoläget i befolkningen och faktorer som påverkar detta, genom kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning främja hälsa och förebygga sjukdomar och skador samt verka för ett effektivt smittskydd. Verksamheten ska stå på vetenskaplig grund.

Folkhälsomyndigheten ska samordna, följa och utveckla smittskyddet på nationell nivå samt övervaka planläggningen av smittskyddets beredskap och inom sitt ansvarsområde ta initiativ till åtgärder som skyddar befolkningen mot smittsamma sjukdomar och andra allvarliga hälsohot i kris och under höjd beredskap.

Folkhälsomyndigheten ska bistå myndigheter, landsting, kommuner och organisationer med expertstöd vid konstaterade eller misstänkta utbrott av allvarliga smittsamma sjukdomar och vid analys av risker och behov av förebyggande åtgärder när det gäller sådana utbrott, och upprätthålla den laboratorieberedskap som behövs och tillhandahålla mikrobiologiska laboratorieundersökningar som är av unik natur eller som av andra skäl inte utförs av andra laboratorier. Myndigheten övervakar även de sjukdomar som är anmälningspliktiga enligt smittskyddslagen.

Folkhälsomyndigheten ska på regeringens uppdrag samordna förberedelserna för försörjningen med läkemedel inför allvarliga utbrott av smittsamma sjukdomar.

Folkhälsomyndigheten ska samordna en beredskap mot allvarliga hälsohot enligt lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa och är nationell kontaktpunkt.”

- 4.10.1 Övervakning av anmälningspliktiga sjukdomar, sidan 12

Följande text ska ersätta befintlig text:

”4.10.1 Övervakning av anmälningspliktiga sjukdomar hos människa

Laboratorier, behandlande och obducerande läkare gör anmälningar av de sjukdomar som är anmälningspliktiga enligt smittskyddslagen (2004:168) och smittskyddsförordningen (2004:255). Anmälan görs elektroniskt i det nationella systemet SmiNet. Mottagare för anmälan är smittskyddsläkaren i respektive landsting/region och Folkhälsomyndigheten.

Vid avvikelser som kan tyda på utbrott bedöms informationen och om det finns behov startas en utbrottsutredning. Är utbrottet avgränsat till ett län så hanteras det av smittskyddsläkaren, vid länsöverskridande utbrott så samordnar Folkhälsomyndigheten utbrottsutredningen och smittskyddsläkarna fortsätter att vara ansvariga inom sina respektive landsting/regioner.”

- 5.2.6 Zoonossamverkansgruppen, sidan 15

I detta avsnitt ska kursiverade ord infogas:

”Zoonossamverkansgruppen sammankallas vid allvarliga zoonotiska händelser, t.ex. utbrott eller förändrad hotbild som kräver samordnad kommunikation och delad lägesbild. I zoonossamverkansgruppen deltar Arbetsmiljöverket, Jordbruksverket,

Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten och SVA samt de regionala *och lokala* myndigheter som är berörda av händelsen. *Vid behov kan även andra myndigheter bjudas in.* Vid händelser av ospecifik geografisk betydelse kallas de representanter för länsstyrelse och smittskydd som sitter i Zoonosrådet. Gruppen har sammankallats t.ex. vid fall av mjältbrand, salmonellaförorenat foder och större utbrott av campylobacter och cryptosporidium. Alla deltagande myndigheter kan sammankalla zoonossamverkansgruppen till möte, men Folkhälsomyndigheten kan vara sammankallande på förfrågan från annan myndighet.”

- 2.1 Allmänt om zoonoser och gällande lagstiftning, sidan 32

Förslag på ny text för de två första styckena:

”Zoonotiska sjukdomar orsakar ekonomiska förluster för samhället. Bekämpning och kontroll av zoonotiska sjukdomar minskar dessa kostnader och ger en ekonomisk vinst för samhället. Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan överföras mellan djur och människa, via direkt kontakt med smittbärande djur, via livsmedel, via förorenat vatten, redskap eller via indirekt kontakt med smittbärande djur, som exempelvis insekter. Exempel på zoonoser är ehec, campylobakterios och yersinios. Gemensamt för många zoonoser är att djur som bär på smittan sällan själva blir sjuka medan konsekvenserna för smittade människor är allvarligare.”

- 3.1 Allmänt om epizootier och gällande lagstiftning, sidan 39

Kommentar till följande stycke:

”Om den epizootiska sjukdomen även är en zoonos, så gör Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket egna riskvärderingar. Folkhälsomyndigheten gör riskvärderingar utifrån risken att smittan sprids till och mellan människor, samt från objektburen smitta enligt Miljöbalken 1998:808.”

Ändra ordet riskvärderingar till riskbedömningar. Om riskbedömningar behövs är något som myndigheterna kommer överens om i Zoonossamverkansgruppen d.v.s. det är inget som sker automatiskt. Om den epizootiska sjukdomen även är en zoonos skulle det i många fall kunna leda till allvarliga hälsoeffekter för människor och fler åtgärder än riskvärderingar skulle då genomföras på humansidan.

- 4.1 Allmänt om dricksvatten och gällande lagstiftning

Kommentar:

Om det är en dricksvattenburen smitta blir flera myndigheter involverade t.ex. Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten är även övervakande myndighet om det är en anmälningspliktig smitta.

- 4.1 Allmänt om dricksvatten och gällande lagstiftning, sidan 42-43

Folkhälsomyndighetens vatten- och miljölaboratorium avvecklades den 1 december 2017. För framtida analyser hänvisar vi till andra vatten- och miljölaboratorium.

Följande text ska ersätta befintlig text:

”Verksamhetsutövaren kan behöva samråda med kontrollmyndigheten för att välja rätt analyser och laboratorium. I vissa fall kan isolat därefter skickas till Folkhälsomyndigheten för typning. Provsvaren ska verksamhetsutövaren meddela till smittskyddsensheten.”

- 5.1 Allmänt om livsmedel och gällande lagstiftning, sidan 44

Förslag på ny text för det första stycket:

”Det finns många olika bakterier, virus och parasiter som kan spridas via livsmedel och infektera människor. Bakterier och mögelsvampar kan också orsaka sjukdom genom att bilda gifter i livsmedel. Andra orsaker till livsmedelsburna utbrott kan vara naturliga gifter hos växter eller att livsmedel förorenats av kemiska ämnen, men det är mer ovanligt. Begreppet matförgiftning används i dagligt tal när personer har blivit sjuka efter att ha ätit mat eller druckit vatten innehållande sjukdomsframkallande bakterier, parasiter, virus eller gifter. Varje år rapporterar Sveriges kommuner och Folkhälsomyndigheten cirka 2000-3000 fall av matförgiftning till Livsmedelverket. Folkhälsomyndigheten bidrar i sammanställningen med de nationella utbrotten, dvs. de som utreds i SUBU. Antalet anmälda fall i SmiNet av agens som skulle kunna orsaka matförgiftning är betydligt högre. De allra flesta drabbade kurerar sin magsjuka hemma utan att rapportera det vidare vilket gör det svårt att beräkna det totala antalet fall av matförgiftning. Bedömningen är att ca en halv miljon svenskar drabbas per år. Internationellt sett är det en låg skattning.”

- I bilaga 1, flödesschema för typhändelse 2.2 och 4.2 bör Folkhälsomyndigheten finnas med i respektive flödesschema.

Beslut om detta yttrande har fattats av avdelningschefen Britta Björkholm. I den slutliga handläggningen har enhetscheferna Anneli Carlander och Anette Richardson deltagit. Utredare Mikael Magnusson har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Mikael Magnusson